

מערכי שיעור סביב הסרט החולמים מבבילון

פיתוח תוכן: הדס גלבוע קריידלמן

שלב 1: מפגש הכנה לקראת צפייה החולמים מבבילון

<p>משחק פתיחה: מה פריפריה ומה מרכז בעינייך? מטרת המשחק לבחון את העמדות שלנו ביחס למושגים אלו ברמה הגיאוגרפית, החברתית והתודעתית. הכיתה תחולק לשני אזורים (כמו במשחק ים-יבשה). מרכז החדר ידמה את ה"מרכז" בעוד הקירות מסביב יסמנו את ה"פריפריה". המשתתפים יצטרכו למקם את עצמם ועמדתם ביחס לתפיסתם את המושגים הבאים (ניתן להתמקם גם בטווח של בין לבין). הנחייה: מה פריפריה ומה מרכז בעינייך? קריית שמונה, תל אביב, דימונה, הרצליה פיתוח, באר שבע, הבית ספר שלי, רוסים, ביתר ירושלים, ישראל היום, עיתון הארץ, מכבי ת"א, אתיופים, השכונה שלי, ערבים, שכונת התקווה, יאיר לפיד, במבה, ביבי, התחנה המרכזית, הליכוד, חרדים, הציונות הדתית, מוזיאונים, מרץ, כדורגל, ש"ס, ריקוד. סיכום משחק: מהי פריפריה? (בעברית שולה) מבחינה גיאוגרפית, ישובים המרוחקים ממרכז הארץ, מבחינה חברתית, אזורים חלשים מבחינה סוציו-אקונומית. מהי מוביליות חברתית? היכולת של אדם לשנות את מעמדו הכלכלי-חברתי (ביחס לדור ההורים). מהי הוגנות חברתית? הוגנות מושגת כאשר כל אחד מקבל את המשאבים הדרושים לו כדי להצליח (למשל מלגה). הוגנות אינה שוויון.</p>	<p>משחק פתיחה</p>
<p>נצפה בסרטון על מרוץ החיים בקשו מהתלמידים לענות על השאלות שרלוונטיות לישראל ולחיייהם במחברת. במקום לצעוד קדימה כמו בסרטון, לצייר נקודה/קו. שאלות לדיון: איך לדעתכם פערים חברתיים באים לידי ביטוי בחברה הישראלית? לפי הסרטון הנקודות שצברתם זוהי נקודת הפתיחה שלכם למרוץ החיים. איך אתם מרגישים ביחס ל"נקודות" שצברתם? האם אי פעם הרגשתם שנקודת הפתיחה שלכם מעכבת אתכם? או מונעת מכם להצליח? האם אי פעם הרגשתם שנקודת הפתיחה שלכם נותנת לכם יתרון? או שאתם מצליחים בזכותה. נציג לתלמידים את הנתונים הישראליים ונשאל – איזה מהנתונים הללו נוגע בך? איזה מטריד במיוחד? נצפה בסרטון של כאן דעה – כמה אתם שווים בחברה?</p>	<p>מרוץ החיים בישראל</p>
<p>נשאל את השאלות הבאות ונכתוב את כל המילים שעולות הכיתה: מה עולה לך בראש כשאתם שומע את המילה מחול/ריקוד? איזה סוגי מחול אתם מכירים? מה אתם יודעים על ברייקדאנס? נצפה בסרטון (באנגלית) המתאר את הולדת הז'אנר. שאלה לסיכום: מה הקשר בין ברייקדאנס לפריפריה ומוביליות חברתית? אילו עוד תחומים אתם מכירים שמהווים "כרטיס יציאה" מהפריפריה?</p>	<p>ברייקדאנס</p>
<p>נציג לתלמידים את הסרט בו אנחנו עומדים לצפות: "החולמים מבבילון". ונזמין אותם לחשוב על שאלות לשיחה עם היוצר לאחר הצפייה.</p>	<p>החולמים מבבילון</p>

שלב 2: מכגש שיחה וצפייה

רעיונות כיצד ניתן להתכונן בצורה מיטבית למכגש הצפייה ניתן למצוא בקישור.

שלב 3: מכגש עיבוד וסיכום לאחר צפייה בסרט החולמים מבבילון

<p>בהמשך לשיעור שעשינו לפני הצפייה נשאל:</p> <p>עם כמה "נקודות" יוצאים למרוץ החיים גיבורי הסרט? אלו סוגיות בחיים של גיבורי הסרט מורידות להם "נקודות" או במילים אחרת מעכבות/מקשות על חייהן? מה עוזר להם להתמודד עם המרוץ?</p> <p>אחת מהנקודות המשותפות שהם כולם עולים חדשים או ילדי עולים.</p> <p>עד כמה לדעתכם הנקודה הזאת משמעותית בסיפור של גיבורי הסרט? מה אתם יודעים על העלייה הרוסית? במה שהיא שונה/דומה לעליות אחרות?</p> <p>נצפה בחלק מפרק בסדרה דור אחד וחצי (9:56-15:42) שרומן שומונוב בימאי הסרט הוא אחד מיוצריה.</p>	<p>העלייה הרוסית</p>
<p>על מה הסרט?</p> <p>הדפיסו את הציטוטים (בקובץ המצורף) ופזרו אותם ברחבי הכיתה. בקשו מהתלמידים להתיישב ליד ציטוט שמתחבר לתחושות עימם יצאו מהסרט ומתאר לדעתם היטב את נושא הסרט. פזרו גם כמה דפים ריקים ואפשרו למי שלא מוצא ציטוט התואם את תחושותיו לכתוב זאת במילותיו.</p> <p>את הדיון ערכו ראשית בקבוצות הקטנות שנוצרו ליד הציטוטים ולאחר מכן המשיכו את הדיון במליאה.</p> <p>שאלות לדיון:</p> <p>למה בחרת דווקא את המשפט הזה? על מה הסרט לדעתך?</p> <p>אפשרו לקבוצות לשתף במליאה.</p> <p>איזה רגע בסרט זכור לך במיוחד?</p>	<p>על מה הסרט?</p>
<p>"הכל צפוי, והרשות נתונה..." (משנה אבות ג, טו)</p> <p>דרך המשנה ננהל שיחה ונשאל:</p> <p>מה מידת השליטה של אדם על גורלו?</p> <p>עד כמה התנאים אליהם נולדתי קובעים את עתיד?</p> <p>מה מידת השליטה והיכולת שלי באמת לשנות ולהשתנות?</p> <p>מה תלוי בי? מה לא?</p> <p>נחלק לתלמידים דפים ומעטפות ונבקש מהם לכתוב מכתב לעצמם בעוד 10 שנים.</p>	<p>הכל צפוי והרשות נתונה</p>
<p>הצצה לעתיד של שניים מגיבורי הסרט שהמשיכו עם הריקוד כקריירה:</p> <p>נצפה בסרטון "ברייקדאנס זה החיים בשבילי" עם יעקב קרבץ (פוטר בסרט) נצפה בסרטון של שני משתתפי הסרט האלק ופוטר מתמודדים יחד בתחרות באירופה.</p> <p>נכרד עם קטע מדבריו של פרופ' יורם יובל ועם השאלה היכן נמצא מוקד השליטה של כל אחד ואחת מאיתנו ומה אנחנו יכולים ללמוד מגיבורי הסרט על מוקד שליטה.</p> <p>"כששואלים אנשים האם הכל צפוי או הרשות נתונה – האם מה שקורה להם בחיים הוא תוצאה של ההחלטות שלהם, או שהדברים נקבעים ביד המקרה, או מלמעלה, על ידי גורמים שאין להם שליטה עליהם, רוב האנשים עונים שזה גם וגם... אנשים שחושבים שרוב מה שקורה להם תלוי בהם ובבחירות שלהם נקראים אנשים עם "מוקד שליטה פנימי". לעומתם, אנשים שחושבים שרוב מה שקורה להם נקבע על ידי הגורל, או המזל, או אלוהים, הם אנשים בעלי "מוקד שליטה חיצוני", וזה לא טוב. אנשים עם מוקד שליטה פנימי הם אלה שלרוב יצליחו יותר בחיים – יצליחו להגשים את החלומות שלהם, ולגרום לדברים לקרות בעולם. מדוע? כי הם אלה שחושבים שיש טעם להתאמץ ולהשתדל, ושעם הרבה עבודה קשה ורצון טוב אפשר להפוך גורל רע לגורל טוב.</p> <p>ולכן, לסיים, גם אם לא פתרנו ואולי לעולם לא נפתור את שאלת חופש הבחירה, ההמלצה החמה שלי היא לנהוג על פי עצתו של מאמין גדול ופילוסוף גדול – לא יהודי – שנולד וגדל באלג'יריה לפני יותר מ-1600 שנים, אוגוסטינוס הקדוש: "התפלל</p>	<p>סיכום: מבט לעתיד</p>

כאילו הכל תלוי באלוהים; פעל כאילו הכל תלוי בך".